

Datum

2025-03-20

Adress

Henrik Smithsgatan 13
205 80 Malmö

Diarienummer

SN-2025-195

Yttrande

Till

Stadskontoret

**Remiss Uppdrag budget 2024 - identifiera och
föreslå vilka förändringar på energimarknaden som
krävs för att de som bor och verkar i Malmö ska få
rimliga och förutsägbara elpriser
STK-2024-184**

Serviceämnden har beslutat att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Serviceämnden ställer sig positiv till utredningen och anser att utredningen har potential att underlätta strategier och prioriteringar i kommunens arbete rörande försörjning och användning av el.

Nämnden välkomnar den ökade förståelse för elmarknaden som utredningen medför, och delar med enstaka förslag till justeringar och tillägg dess slutsatser och förslagna åtgärder.

Yttrande

Serviceämnden välkomnar den ökade förståelse för elmarknaden som utredningen medför, via dess syntes av aktuell forskning, omvärldsbevakning och extern dialog. Den samlade bild som framträder i rapporten utifrån intervjuer av elmarknadens aktörer – elproducenter, elhandlare, elnätsbolag och stamnätsoperatören Svenska kraftnät, vidare branschorganisationen Energiföretagen samt Statens Energimyndighet – har potential att underlätta strategier och prioriteringar i kommunens arbete rörande försörjning och användning av el.

Serviceämnden har valt att i yttrandet utgå från utredningens rekommendationer enligt avsnittet ”Avslutande diskussion och rekommendationer”. Serviceämnden instämmer i utredningens slutsatser och rekommendationer, med reservation för smärre justeringar och tillägg.

Service-nämnden delar i stort sett utredningens slutsatser och förslag till åtgärder enligt nedan.

1. Vilken elprisnivå som vore att betrakta som rimlig är svårdefinierbart, eftersom det beror på perspektiv. Etablering av ny produktion gynnas av en högre prisnivå, medan företagande och konsumenters köpkraft gynnas av en lägre. Vidare är prisnivån i södra Sverige hög jämfört med norra Sverige, men låg jämfört med övriga EU.
2. Ett perspektiv utifrån rättvisa kan vara intressantare än rimlighet, där nuvarande divergens mellan elprisområden skapar tydlighet om var produktion behöver tillföras och överföringsförmåga förstärkas, för att rättvisan ska öka. Vidare har för kort tid gått sedan priserna år 2020 på allvar började divergera inom Sverige, för att dra slutsatsen att elprisområdesindelningen inte fyller sitt syfte.
3. Äldre tiders förutsägbarhet i elpris är inte realistiskt att återskapa. Nackdelen med dagens prisvariation är att den skapar ovisshet inför investeringar i ny elproduktion, medan fördelen är att den skapar möjligheter för tekniker som kan dra nytta av prisskillnader. Exempel på detta är laststyrning och lagring, vilka behövs för att möjliggöra en elektrifiering med betydande inslag av förnybar väderberoende produktion, som vindkraft och sol. I tillägg finns det idag möjlighet för elkunder att uppnå ett förutsägbart elpris via prissäkringsmarknader för nordisk el, vilkas fortsatta utveckling är viktig, exempelvis via Nasdaq och EEX.
4. Drastiska förändringar av elmarknaden är enligt forskning inte önskvärda, utan nuvarande system gynnar i stort sett resurseffektivitet. Däremot är det viktigt att marknaden gradvis och över tid anpassar sig till ändrade förutsättningar för elhandeln.
5. För att elprisområdesindelningen och den flödebaserade kapacitetsberäkningen fullt ut ska uppfylla sina syften, är det angeläget att indelningen ses över och eventuellt justeras för att bättre spegla nätets flaskhalsar, så som redan pågår. Vidare behöver elprisområden införas även i Tyskland, där det hittills har försummats.
6. Det är angeläget att elmarknadens möjligheter utforskas avseende batterier och smart styrning. En väg till detta är egna satsningar.
7. Vid genomförandet av nätutvecklingsplanen för det regionala nätet är Skånes Effektkommission ett lämpligt forum för att utveckla dialogen och samarbetet med Svenska Kraftnät och regional/lokal nätägare.

8. Möjligheten att införa ett system för omvända auktioner¹ för att realisera havsbaserad vindkraft på i förväg utpekade platser bör undersökas, i syfte att skapa förutsägbarhet för investerare.
9. Krafttag avseende de avstannade vindkraftprojekten vid Kriegers Flak och Sjollen behövs. I detta kan ingå att Malmö stad verkar för att Svenska Kraftnät bygger stamnät till Kriegers Flak, samt att samla Kävlinge kommun, Lomma kommun och Eolus Vind AB för att resonera om en acceptabel utformning av Sjollen.
10. Nybildade Malmö Energi och Hållbarhet AB bör ges uppdraget att realisera den landbaserade vind- och solkraft som är möjlig.
11. Kompetensförsörjningen inom energiområdet behöver stärkas via fördjupad samverkan mellan stadskontorets, arbetsmarknads- och socialförvaltningen och näringslivet.
12. Nätavgifterna är ett värre problem än spotpriserna: Malmö stad bör följa och påverka nätägarens utveckling av dynamiska tariffer, vidare Energiinspektionens arbete med att skapa en bättre modell för nätägarnas kapitalbas och intäktsram, med strävan att nätavgifterna ska öka i takt med konsumentprisindex snarare än byggkostnadsindex, vilket är fallet i dag.
13. Elskattesystemet är föråldrat och komplicerat, med oklar styrförmåga. Kortsiktigt är det motiverbart med en nedsättning i elområde SE4, medan långsiktigt bör elskatteystemet reformeras, bland annat för att tydligare styra bort från fossil energi.

Servicenämnden efterfrågar justeringar och tillägg avseende följande punkter.

2. Det kan övervägas att använda ordet jämlikhet stället för ordet rättvisa.
3. Det är värt att notera att EEX planerade köp av Nasdaqs handel med nordiska prissäkringskontrakt, vilken omnämns i rapporten (s 23), sedermera har upphävts². EEX driver i stället en egen handelsplattform med motsvarande produkter.
5. En tanke som i sammanhanget förtjänar att utvecklas är att Svenska staten EU-anmäler Tysklands försummelse av att införa interna elprisområden, på motsvarande sätt som Danmark EU-anmälde Sveriges försummelse i samma fråga.

¹ Omvända auktioner innebär att områden utpekas och annonseras ut, varefter den aktör som erbjuder lägst pris för att etablera vindkraft ges rätten att göra det. (Att de betecknas som *omvända* avser återspegla att något köps snarare än säljs, vilket normalt är fallet vid auktioner.)

² <https://www.eex.com/en/newsroom>, 2024-06-26: EEX Press Release - EEX announces termination of agreement with Nasdaq

6. Nämnden önskar i sammanhanget erinra om att Svenska Kraftnäts stödtjänstmarknad har fallit markant³, vilket kan medföra att det är svårt att nå ekonomiskt bärkraftiga satsningar. Anslutning till lokal flexibilitetsmarknad, intäkter och besparingar från arbitragehandel och effekttoppsminimering kan visa sig vara bättre alternativ. Likaså är det möjligt att mer sol i systemet på sikt skapar en större ekonomisk potential i att använda batterier för att spara sol till tider på dygnet när elpriset är högre.
8. Nämnden erinrar här om att de flesta vindkraftprojekt som läggs ner avslutas till följd av veton från kommuner eller Försvarsmakten. Det kan därför vara värt att utveckla tanken att totalförsvaret ges ansvaret att utreda vilka områden till havs som är lämpliga att peka ut i det föreslagna auktionssystemet. I ett sådant scenario vore det också intressant att följa vilken rättspraxis som skulle uppstå i avvägningen mellan ett kommunalt veto och ett behov från Försvarsmakten.
13. Det är önskvärt att slutversionen av utredningen blir mer precis avseende hur punktskattesystemet för elenergi skulle kunna reformeras, där bland annat goda exempel i andra länder kunde genomlysas och framgångsfaktorer lyftas fram.

Nämnden vill i frågan om energiskatt också lyfta nuvarande gräns vid 500 kWp sol i för skattebefrielse, vilken motverkar solinstallation på de största och mest lämpade taken: Det vore värt att undersöka möjligheten att istället för en gräns definierad utifrån installerad effekt definiera gränsen utifrån placering och typ av aktör, exempelvis att sol på tak alltid skulle klassas som sekundär verksamhet och därmed vore energiskattebefriad, medan markanläggningar över en viss effektgräns skulle klassas som kommersiella, därmed energibeskattade.

Ordförande
Frida Trollmyr (S)

³ <https://www.svk.se/aktorsportalen/bidra-med-reserver/handel-prissattning/marknadsanalys-balanstjanster/>, 2025-02-12: Månadsrapport FCR – januari 2025

Nämndsekreterare Jim Johannesson

Skriftlig reservation från Sverigedemokraterna

Särskilt yttrande från Vänsterpartiet